



NORGES HØYESTERETT

Den 25. mai 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Kallerud og Thyness i

HR-2021-1107-U, (sak nr. 20-046393STR-HRET), straffesak, anke over dom:

Påtalemyndigheten (setteriksadvokat Henry John Mæland)

mot

A (advokat Anders Morten Brosveet
advokat John Christian Elden)

Anmodning om deltakelse etter analogi
av tvisteloven § 30-13:

Staten v/Arbeids- og sosialdepartementet (Regjeringsadvokaten v/advokat Pål Wennerås)

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Ved avgjørelse 19. mars 2020 fra Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker ble krav fra påtalemyndigheten og A, født 00.00.1951, om gjenåpning av Høyesteretts dom 15. mars 2017 i sak 2017/109, HR-2017-560-A, tatt til følge. Dette innebærer at saken skal behandles på nytt av Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 400 andre ledd tredje punktum. Det ble 11. mai 2021 besluttet at saken skal behandles i storkammer. Ankeforhandling er berammet 27. mai 2021.
- (2) Staten har etter analogi av tvisteloven § 30-13 bedt om å få opptre under ankeforhandlingen ved å holde et innlegg på 15-20 minutter. Det er presisert at statens innlegg ikke vil berøre strafferettslige regler, men kun spørsmålet om å sette til side eller fortolke innskrenkende folketrygdloven § 11-3 på grunn av konflikt med EØS-retten, jf. EØS-loven § 2. Temaet for statens innlegg er konkretisert til å gjelde vilkåret om aktivitetsplikt.
- (3) Forsvarerne har motsatt seg at staten deltar, og det er vist til at den utøvende makt i straffesaker representeres av påtalemyndigheten, som etter straffeprosessloven § 55 er undergitt en særlig uavhengighet. Forsvarerne har også vist til at de ikke vil ha tilstrekkelig tid til å forberede imøtegåelse av statens innlegg.
- (4) Påtalemyndigheten har ikke motsatt seg at staten deltar så fremt det ikke fremsettes anførsler som innebærer en risiko for at saken utsettes, og at kontradiksjon ivaretas.
- (5) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

- (6) Tvisteloven § 30-13 gir staten rett til å opptre i saker for Høyesterett blant annet dersom saken reiser spørsmål om å sette til side eller fortolke innskrenkede en lov fordi reglene kan være i strid med bestemmelser i internasjonalt samarbeid Norge er bundet av, for eksempel EØS-avtalen. Straffeprosessloven gir ikke staten en tilsvarende rett. Spørsmålet er derfor om staten kan og skal gis tillatelse til å opptre på tilsvarende måte som nevnt i tvisteloven § 30-13.
- (7) Fra forsvarerne er det gjort gjeldende at det strider mot prinsippet om påtalemyndighetens uavhengighet dersom staten tillates å opptre.
- (8) Det er opplyst i begjæringen at statens innlegg vil være begrenset til å gjelde forståelsen av EFTA-domstolens uttalelse når det gjelder vilkåret i folketrygdloven §§ 11-7 og 11-8 om at utenlandsopphold må være forenlig med aktivitetsplikt og oppfølging. Ankeutvalget kan ikke se at det er prinsipielle betenkeligheter ved å tillate staten å opptre i saken innenfor denne rammen.
- (9) Ankeutvalget antar videre at det av hensyn til sakens opplysning er ønskelig at statens syn på forståelsen av EFTA-domstolens dom gjøres kjent for Høyesterett.
- (10) Det er imidlertid meget kort tid til forhandlingene, og tidsrammen under ankeforhandlingen er stram.
- (11) Å flytte tidspunktet for forhandlingene er ikke aktuelt. Saken er blitt gammel, og både av hensyn til den og de øvrige sakene i NAV-komplekset som er stilt i bero i påvente av Høyesterett dom, er det meget om å gjøre med en rask behandling. For å gjøre rask behandling mulig, er tidsskjemaet stramt, siden aktørene i saken allerede er bundet opp av andre oppgaver. Det har imidlertid hele tiden vært klart at behandlingen må være forsvarlig, og at ytterligere forhandlinger eventuelt kan bestemmes dersom Høyesterett skulle finne det nødvendig.
- (12) Forsvarerne har bemerket at deres innlegg allerede er forberedt – noe som har vært nødvendig på grunn av de nevnte andre oppgavene – og at de ikke vil kunne imøtegå et innlegg med nye vinklinger eller synspunkter enn de som fremgår av påtalemyndighetens sluttinnlegg. Dersom statens innlegg ikke inneholder nye vinklinger og synspunkter, er innlegget på den annen side ikke nødvendig, anføres det.
- (13) Ankeutvalget har forståelse for disse innvendingene. Utvalget er likevel kommet til at det ikke vil være uforsvarlig å tillate statens innlegg. Bakgrunnen er at statens syn på forholdet mellom norsk lov og EØS-retten før EFTA-domstolens dom på dette punktet er kjent for partene gjennom statens innlegg for EFTA-domstolen. Det som er nytt, er statens syn på forståelsen av EFTA-domstolens dom. Hvordan dommen skal forstås, må imidlertid partene uansett være forberedt på at Høyesteretts dommere kan komme til å stille spørsmål om.
- (14) Forutsetningen for å tillate statens deltakelse er at innlegget ikke går på bekostning av den tid som er satt av til partenes innlegg, men at partene tvert imot får noe lengre tid til replikk og duplikk enn det som har vært forutsatt. Det tas derfor sikte på å begynne forhandlingene en halv time tidligere enn planlagt. Dessuten begrenses tidsrammen for statens innlegg til 15 minutter.

S L U T N I N G

Begjæringen om deltakelse under forhandlingene etter analogi av tvisteloven § 30-13 tas til følge.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)